

Briselē, 2023. gada 8. novembrī
(OR. en)

15187/23

Starpiestāžu lieta:
2022/0902(APP)

AG 136
PE 138
INST 434
FREMP 316

PIEZĪME

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsēkretariāts

Saņēmējs: Padome

Iepr. dok. Nr.: 9333/22 (EP proposal), 14904/23

Temats: Priekšlikums – PADOMES REGULA par Eiropas Parlamenta deputātu ievēlšanu tiešās vispārējās vēlēšanās, ar ko atceļ Padomes Lēmumu 76/787/EOTK, EEK, Euratom un Aktu par Eiropas Parlamenta pārstāvju ievēlšanu tiešās vispārējās vēlēšanās, kurš pievienots minētajam lēmumam ("Eiropas vēlēšanu likums")
– politikas debates

1. Eiropas Parlaments 2022. gada 3. maijā pieņēma priekšlikumu tiesību aktam par jaunu vēlēšanu likumu ¹, kam pamatā ir LESD 223. pants.
2. Vispārējo lietu darba grupa 2022. gada 7. novembrī apsprieda priekšlikuma galvenos elementus, jo īpaši noteikumus, kas saistīti ar Savienības mēroga vēlēšanu apgabalu, vēlēšanu sliekšņus, dzimumu līdztiesību un vienas konkrētas dienas noteikšanu par vēlēšanu dienu.

¹ Dok. 9333/22.

3. Vispārējo lietu padome šo lietu apsprieda divas reizes – 2022. gada 18. oktobrī un 2023. gada 27. jūnijā. Pēdējā no minētajām sanāksmēm prezidentvalsts Zviedrija prezentēja aptaujas rezultātus ², kas apliecināja, ka delegācijām daudzos jautājumos ir ļoti atšķirīgi uzskati. (Tobrīd nākamā) prezidentvalsts Spānija bija norādījusi, ka ir iecerējusi, balstoties uz aptaujas rezultātiem, turpināt darbu pie minētā priekšlikuma.
4. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 8. novembra sanāksmē norādīja, ka Vispārējo lietu padome 2023. gada 15. novembrī rīkos politikas debates, kam pamatā būs pielikumā izklāstītais prezidentvalsts diskusiju dokuments un jautājumi.

² Dok. 10278/2/23 REV 2.

“Eiropas vēlēšanu likums”

– Prezidentvalsts diskusiju dokuments politikas debatēm –

Savas prezidentūras sākumā prezidentvalsts Spānija paziņoja, ka tā turpinās strādāt pie Eiropas vēlēšanu likuma. Tā apņēmas, no vienas puses, aicināt dalībvalstis politiskā ziņā pašus svarīgākos jautājumus (tādus kā Eiropas vēlēšanu apgabals un transnacionāli saraksti) apspriest politikas debatēs Vispārējo lietu Padomē. No otras puses, tā apņēmas sarīkot tehniska rakstura debates, šādā nolūkā sadalot grupās pantus, par kuriem dalībvalstīm ir vislielākā vienprātība; grupējuma pamatā ir prezidentvalsts Zviedrijas rīkotās aptaujas rezultāti.

Saskaņā ar pirmo apņemšanos un ņemot vērā to, cik lielu nozīmi šim dosjē piešķir Eiropas Parlaments, kā arī tā saikni ar plašākām debatēm par Eiropas nākotni kontekstā ar *COFE* secinājumiem, prezidentvalsts Spānija uzskata, ka ir lietderīgi šīs politiskās debates sarīkot Vispārējo lietu padomē 2023. gada 15. novembrī. Debašu mērķis ir sniegt norādes turpmākajam darbam pie šā priekšlikuma, konkrēti, attiecībā uz Eiropas vēlēšanu apgabala un transnacionālo sarakstu priekšlikumiem.

Šie jautājumi sākotnēji tika risināti jau iepriekšējo prezidentūru laikā. Ievērojams skaits dalībvalstu norādīja, ka tās nevar atbalstīt transnacionālus sarakstus, savukārt cita dalībvalstu grupa uzskatīja, ka ir svarīgi, lai Padome šos priekšlikumus izskatītu padziļināti. Konkrēti, pirmās un vienīgās politiskās debates par Eiropas vēlēšanu likuma priekšlikumu notika Čehijas prezidentūras laikā, Vispārējo lietu padomē 2022. gada 18. oktobrī. Tajās dalībvalstis pauda sākotnējās nostājas attiecībā uz šiem jautājumiem. Prezidentvalsts Zviedrijas rīkotajā aptaujā par Eiropas vēlēšanu likuma normatīvo daļu 13–15 dalībvalstīm kāds no 15. panta (par vienoto vēlēšanu apgabalu) punktiem bija “nepieņemams”, un savu nostāju tās pamatoja, cita starpā, ar būtiskām juridiskām un institucionālām problēmām valsts līmenī.

Prezidentvalsts Spānija uzskata, ka ir pamatoti ilgtermiņā censties Eiropas vēlēšanās saskaņot dalībvalstu vēlēšanu sistēmas, vienlaikus ņemot vērā, ka ir jāsaglabā dažādo dalībvalstu vēlēšanu principi, kuri bieži ir saistīti ar to konstitucionālo satvaru. Eiropas Parlaments ierosina izveidot Eiropas Savienības mēroga vēlēšanu apgabalu (15. pants) ar šādiem elementiem: 28 deputātu mandāti (vismaz pirmajās vēlēšanās), kuru ievēlēšanai Eiropas pilsoņi izmantotu balsi, kas nebūtu balss, ko izmanto deputātu ievēlēšanai no valstu sarakstiem (12. panta 1. punkts). Balsodami Savienības mēroga vēlēšanu apgabalā, pilsoņi varētu izvēlēties starp vairākiem transnacionāliem sarakstiem, kurus būtu izveidojušas dažādas Eiropas vēlēšanu vienības (partijas, koalīcijas, grupas utt.; 2. pants), kas izvirzījušas kandidātus šīm vēlēšanām.

Transnacionālajos sarakstos būtu 28 kandidāti, tie būtu slēgti saraksti, uz kuriem būtu Eiropas vēlēšanu vienību logotipi. Saraksti būtu sadalīti trijās iedaļās ar trijām pozīcijām, un katru no šīm trijām pozīcijām aizpildītu ar vienu kandidātu no katras no trijām dalībvalstu grupām, ko izveidotu atbilstoši demogrāfiskajam lielumam. Visbeidzot, mandātus sadalītu atbilstoši *D'Hondt* sistēmai.

Prezidentvalsts Spānija ir iecerējusi turpināt tehnisko darbu, balstoties uz prezidentvalsts Zviedrijas aptaujas rezultātiem. Tādējādi varētu sākt strādāt pie pantiem, kas attiecas uz divkāršas balsošanas aizliegumu (4. panta 2. un 3. punkts) un balsošanas piekļūstamību (7. pants). Ja tiktu panākta vienprātība, varētu sākt apspriest citas pantu grupas, kas attiecas uz dzimumu, vēlēšanu kampaņu vai rezultātu pasludināšanu. Jāatzīmē, ka, lai virzītos uz priekšu teksta apspriešanā, tehniskajās diskusijās galvenā uzmanība tiks pievērsta nevis pantu formulējumam, bet gan tam, kuri būtiskie elementi ir pieņemami.

Padomes debatēs apspriežamie jautājumi

- *Pēc dalībvalstu domām, vai ir iespējams ķerties pie vēlēšanu likuma politiskāko jautājumu apspriešanas?*
 - *Vai dalībvalstis piekrīt pamatidejai par transnacionālajiem sarakstiem un Eiropas vēlēšanu apgabalu? Vai problēmas ir galvenokārt tehniska rakstura?*
-